No. 1450 Zaterdag 14 October 1911. 28ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223. Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

EERE, WIEN EERE TOEKOMT.

Reeds meermalen hadden wij in den laatsten tijd gelegenheid onder onze: *„Berichten uit de Kolonie"*, een of andere mededeeling te doen, onder het kopje: *„Curaçao Vooruit"*.

Met opzet kozen wij dat opschrift, om het volle licht er op te laten vallen, dat tegenwoordig de geestkracht, op Curaçao ook onder particulieren allengs meer begint te ontwaken, dat men hoe langer zoo meer in wijder kring tot het besef komt, dat om vooruit te komen in de wereld, geheel nieuwe wegen moeten ingeslagen, dat de nieuwste resultaten, en de moderne vindingen van den menschelijken geest op het gebied van handel en landbouw, van industrie en verkeer ook in onze kolonie moeten ingevoerd en toegepast, om met onzen tijd mede te gaan. Mannen, die voor den modernen vooruitgang, een open oog hebben en de energie tevens, om die toepassingen op ons eigen bodem over te planten, verdienen onze hulde en aanmoediging, zij zijn voorbeelden ter navolging.

Als bewoners van een nietig plekje gronds,— dat daar bijna onvindbaar verscholen ligt te midden der uitgestrekte watervlakte der Caraïbische Zee, vèr verwijderd van de groote centra der beschaving, waar de moderne cultuur sinds jaren reeds hoogtij viert,— zijn wij in slechte conditie, moeten wij natuurlijkerwijze min of meer achterlijk zijn, omdat wij weinig in de gelegenheid zijn, door eigen aanschouwing ons op de hoogte te stellen. In zooverre dus verdient 't als een stap-vooruit aangemerkt, dat wij ons van onze achterlijkheid bewust worden, maar nog meer, zoo men uit dien dommel ontwaakt, zich aangordt om aan dien wedloop naar vooruitgang en ontwikkeling en moderne beschaving mede te doen.

* * *

Edoch, nieuwe tijden, nieuwe zeden! Hoevelen denken soms niet met weemoed terug aan „dien goeden ouden tijd."

Want ook de nieuwe tijd heeft zijn schaduwzijden.

De moderne handelsgeest, de zucht om anderen op zijde te streven, de gestadige inspanning om aan zware concurrentie het hoofd te bieden, de hoogopgevoerde eischen van den tegenwoordigen levensstandaard, dat alles zijn zoovelen factoren in de hedendaagsche maatschappij, die er toe leiden en samenwerken, om gevoelens van hoogere orde te verdringen, om uitingen van edelmoedigheid en naastenliefde, van opoffering en weldadigheid het zwijgen op te leggen.

Waar in het algemeen gesproken dit gevaar zonder twijfel bestaat, valt het des te meer te waardeeren, dat in onze Curaçaosche samenleving, waar reeds de strijd om het bestaan in menig opzicht zoo zwaar gestreden wordt, nog zooveel edele en hoogere gevoelens tot uiting komen.

Curaçao weet zijn groote en verdienstelijk mannen te eeren. Curaçao blijft een gevoelig en medelijdend hart toonen voor de minder-bedeelden der fortuin. In onze kolonie bloeit de edele deugd der liefdadigheid. Ook onder dit opzicht kunnen wij dus, Godlof, spreken van: *Curaçao vooruit!*

Wij zijn in de laatste maanden getuigen geweest van den nobelen wedstrijd in ons midden, om den algemeen betreurden menschenvriend den grooten philantroop ELIAS S. L. MADURO, helaas te vroeg aan de zijnen ontrukt, te eeren en zijn nagedachtenis hulde te brengen. Men herinnert zich de commissie, die tot dat doel werd in het leven geroepen.

Van alle zijden ontving zij tastbare bewijzen van instemming met haar loffelijk streven. Met het begin dezer maand was de taak dezer commissie afgedaan en legde zij aan de familie van den overledene de resultaten harer werkzaamheid over. Een aanzienlijk som gelds, geheel uit vrijwillige bijdragen saamgevloeid werd haar ter hand gesteld.

Veel is er in al dien tijd gegist, veel plannen zijn er voorgesteld, om den vorm dier hulde, ter vereeuwiging der nagedachtenis van den weldoener van den Curaçaoschen noodlijdenden evenmensch, nader te omlijnen.

* * *

Wij wisten reeds, dat in deze familie de nobele geest van DON ELIAS voortleeft.

Ongeveer een maand na diens dood brachten wij hulde aan deze achtenswaardige familie, die uit piëteit voor den betreurden overledene, zijn schitterend voorbeeld van naastenliefde navolgde en als traditie wilde voortzetten. Dat was bij gelegenheid dat zijn Weduwe en kinderen ter gedachtenis van hun echtgenoot en vader een som van 150 gld. bestemden, om onder de katholieke armen van ons eiland te worden verdeeld en tegelijk de toezegging deed, om in de eerstvolgende jaren op den 19 April, den geboortedag van den diepbetreurden doode, een zeker bedrag voor hetzelfde doel beschikbaar te stellen.

Opnieuw vernamen wij dezer dagen, welk een goed hart deze familie den misdeelden toedraagt. Gelijk men weet, is de FIRMA MADURO eigenaar en exploiteur van de Curaçaosche waterleiding. Juist in deze dagen nu de regens uitblijven en de schaarschte aan water allerwege zoo groot is, moest door deze firma ten gevolge van een defect aan de machines gedurende een paar weken de verkoop van *gedistileerd* water gestaakt worden. Gelukkig kon de exploitatie van het gewone putwater door de leiding blijven voortgaan. Doch terwijl voor de stoomschepen de prijs ervan bepaald is op 5 glds. per ton, wordt het hier voor de bevolking tegen 2 cts. per blik (van 5 galons) of 2,50 gld. per vat ten verkoop aangeboden. — Iedereen weet welk een kostbaar bezit een goed gevulden regenbak is bij langdurige droogte. Terwijl 't regenwater hier in de stad op 't oogenblik niet onder de 10 cents per blik verkocht wordt, stelde deze familie, eigenares van een grooten regenbak op Pietermaai, deze week dit water tegen 5 cents per blik beschikbaar. Zelfs van den overkant kwam men toeloopen en op één enkelen dag werden 700 blik water voor dezen lagen prijs verkocht. Dat teekent genoeg, hoe deze weldaad gewaardeerd werd en hoe hoog de nood reeds geklommen is.

De geest van DON ELIAS blijft voortleven in zijn Weduwe en kinderen.

De hierboven genoemde Commissie van het huldebijk heeft dienzelfden geest in zich opgenomen, en zich in haar oordeel ook door dien geest laten leiden. En zoo heeft zij een eigen vorm uitgedacht om de nagedachtenis van DON ELIAS te vereeuwigen, doch een vorm, zoo edel en waardig, zoo bescheiden en verheven, dat zij daarmede een monument heeft gesticht *„aere perennius"*, duurzamer en onvergankelijker dan brons, een monument van eerbied en dankbaarheid in de harten der armen, de meest waardige hulde overeenkomstig den geest en het hart van hem, wiens geest ook een geest was van weldoen, wiens hart leed met de lijdenden.

In het volgend schrijven, dat wij van deze Commissie ontvingen, en waaraan wij een eereplaats inruimen in ons blad, geeft zij rekenschap van haar werkzaamheid.

Geachte Redactie:

De commissie, gevormd met het doel in een gepasten vorm hulde te brengen aan de nagedachtenis van wijlen den Heer ELIAS S. L. MADURO, is zoo vrij UEd. hierbij te verzoeken in uw geëerde courant te willen berichten:

1o. dat bij haar tot 1o. October l.l. aan bijdragen voor gemeld doel was ingekomen een bedrag van ongeveer twee duizend gulden,

2o. dat door haar in een op 3 dezer ten kantore van den Heer J. JESURUN gehouden vergadering is gesticht een WELDADIGHEIDS-FONDS, dat tot naam zal dragen *„Elias S. L. Maduro-fonds"*.

3o. dat zij gemeend heeft de vorming van een Bestuur van genoemd fonds aan de familie van den overledene te moeten overlaten, die daarvoor voor de eerste maal aangewezen heeft de WelEerwaarde Heeren D. I. QUERIDO, A. W. TER MAAT en M. H. J. BOSCH.

4o. dat op verzoek van de Weduwe van den Heer ELIAS S. L. MADURO zes van de zeven leden der voormelde commissie zich zeer gaarne hebben bereid verklaard aan de familie te zullen opgeven de namen van hen, (zonder vermelding van het bedrag), van wie zij bijdragen hadden ontvangen, terwijl bij den Heer J. JESURUN, Penningmeester van gemelde commissie, bezwaar bestond om aan bedoeld verzoek te voldoen,

5. dat de stichting van voormeld fonds in een oorkonde zal worden vermeld, die aan de familie van wijlen den Heer ELIAS S. L. MADURO zal worden afgestaan.

Hoogachtend,

De commissie voornoemd,

M. DE LEAO LAGUNA. Voorzitter.

D. I. QUERIDO. Secretaris.

„Den armen gegeven, is Gode geleend." Moge de Allerhoogste den overvloed zijner zegeningen schenken aan deze daad van piëteit en naastenliefde.

De Geit als Trekdier.

In den laatsten tijd maakt men in Holland sterk propaganda voor het aanfokken van geiten als een goede bron van inkomsten vooral voor den minder bemiddelden landbouwer.

„De geit is de koe van den arme." Voor Curaçao is dat eigenlijk niets nieuws. Hoe vèr men het daar echter reeds in het verbeteren van het geitenras gebracht heeft, blijkt hieruit. Over het algemeen levert de gewone geit in Holland zelden meer dan 2 L. melk per dag. Door veredeling en kruising heeft men het evenwel nu reeds zoover gebracht, dat de geiten van het nieuwe verbeterde ras 4 en zelfs tot 6 L. melk per dag produceeren. Er is nog iets anders. Wij vonden in een uittreksel van een artikel in het: *„Zeitschrift des Verbandes Rheinisch-Westfalischer Tierschutz-Vereine*, getiteld: *„De Geit als Trekdier"*, eenige bijzonderheden, die zeker voor onze kolonie, waar de geiten in zulk een groote menigte voorkomen, geheel nieuw zijn.

De hond is voor het trekken van lasten door zijn lichaamsbouw minder geschikt dan de geit, en toch wordt in Holland de bokkenwagen nog bijna uitsluitend als kinderspeelgoed beschouwd, terwijl van de bruikbaarheid der geit als trekdier voor andere doeleinden nog weinig wordt geprofiteerd.

Anders is dit bij onze oostelijke naburen in de buurt van Hannover, in Lekzte, waar reeds sedert een ruim tiental jaren de geit voor het trekken van kleine vrachtwagens gebruikt wordt, en uitstekend voldoet.

Hier brengt zij 's morgens de melk van de boerderij naar de gebruikers, de groenteboer brengt met een geitenspan zijne producten naar de markt, en op nog tal van wijzen doet zij dienst, waar anders een hit, ezel of hond gebruikt zou moeten worden.

Een sterke geit trekt op vlakke wegen 500 tot 1000 pond, waarbij komt, dat zij vlugger loopt dan de ezel en minder kost, niet alleen voor aanschaffing, maar ook voor onderhoud; en aangezien zij spoedig uitgegroeid is, kan zij reeds op 1½ jarigen leeftijd voor het trekken worden afgericht.

Voor dit doel zijn de manlijke dieren door hun krachtiger lichaams-

ONDERHOUDEND ALLERLEI

Vrouwelijke logica.

— Ik zie uit de krant, dat het Marinedepartement vier of vijf groote oorlogsschepen en een paar torpedoboot-vernielers noodig heeft, merkte de heer Bildad op, terwijl hij van zijn avondblad opzag.

— Wat is een torpedoboot-vernieler? vroeg mevrouw Bildad, terwijl ze opkeek van haar breiwerk.

— Wel, een torpedoboot-vernieler is een vernieler van torpedobooten, zeide de heer Bildad, „dacht je soms dat 't een nieuw soort snijboonenmolen was?

— Ze bouwen dus torpedobooten en dàn bouwen ze vernielers om die te vernielen, hé man?

— Je komt er zoo langzamerhand achter, knorde mijnheer Bildad.

— En als wij een torpedoboot-vernieler bouwen, dan gaat zeker een andere natie weer een vernieler van torpedoboot-vernielers bouwen?

— Ja, zoo iets is 't. En — maar wat drommel bedoel je nu eigenlijk? voeg mijnheer Bildad verbaasd.

— Dan zullen wij dus een paar vernielers van vernielers van torpedoboot-vernielers moeten bouwen?

— Kijk eens hier, Marie, ik —

— Dan zal 't andere land dus vernielers moeten bouwen om de vernielers te vernielen, die wij bouwden om de torpedoboot-vernielers te vernielen, die zij bouwden om de torpedo-boot vernielers te vernielen, die wij bouwden om hun torpedobooten te vernielen?

— Goeie genade, vrouw! huilde de heer Bildad. Ben je van zins om me —

— Maar ik zou zoo graag weten! zei mevrouw Bildad, wanneer 't andere land een vernieler bouwt, van de vernielers, die wij bouwden om de vernielers te vernielen, die zij bouwden, om de torpedoboot-vernielers te vernielen, die wij bouwden om hun torpedobooten te vernielen, dan zullen wij vernielers moeten bouwen met het doel de vernielers te vernielen, die zij bouwden, om de vernielers te vernielen, die moeten dienen om de vernielers te vernielen, die wij bouwden, om hun vernielers van de vernielers te vernielen, die wij moeten bouwen om de vernielers van de vernielers —

Maar de heer Bildad had de buitendeur al dichtgekwakt en stond om een rijtuig te schreeuwen, dat hem naar zijn societeit moest brengen.

— De mannen zijn toch zoo raar, peinsde mevrouw Bildad. Eerst nemen ze 't ons kwalijk, omdat we geen belang stellen in openbare zaken, en wanneer we probeeren, inlichtingen van ze te krijgen, dan worden ze gek.

Het kwade been.

In Amerika heeft een bekend chirurg, een dame, die een gewond been had, het scheenbeen van een man ingezet.

Ofschoon geheel genezen, veroorzaakt het been de dame zeer veel last.

Wil zij bijvoorbeeld een modemagazijn in, dan trekt 't bedoelde been haar naar een koffiehuis. Komt zij in de straat militaire muziek tegen, onmiddellijk stapt het been in de maat mede. Wil de dame 's avonds vroeg naar bed, het been is niet in bed te krijgen, het wil maar naar de societeit. Gaat zij op reis, dan sleept het been zijn eigenares naar een rook-coupé.

Het is dus zijn nieuwe bezitster niet zeer onderdanig en de geconsulteerde geneesheer meent dat 't komt, omdat de dame reeds bedaagd is, en niet bijzonder elegant meer is.

Amerikaansch!

Weer iets echt Amerikaansch wordt uit het land van den dollar gemeld: Een der grootste Amerikaansche warenhuizen, der Wanawaker Stores heeft kortgeleden voor het gemak der klanten, ook wel voor reclame, op het dak van het torenhuis een station voor draadlooze telegrafie opgericht. Kortgeleden begaf zich een millionnair uit Philadelphia, mr. Athlec Burpec, aan boord van de *Olympic* en toen de stoomboot het anker lichtte, had de dollarkoning het denkbeeld het warenhuis te bewijzen, dat de draadlooze telegrafie van de Wanawaker Stores een nutteloos speelgoed goed was. Hij verzocht telegrafisch om onmiddellijke toezending van verscheidene toiletartikelen, o.a. sokken en een tandenborstel. Hoofdzaak was onmiddellijke aflevering, de kosten van transport telden niet. Het schip was reeds in volle zee. Maar de eigenaar van het warenhuis was geprikkeld in zijn eerzucht, hij zag in de zaak denkelijk een prachtig middel van reclame, en 5 minuten nadat het telegram was afgezonden, had men zich reeds telegrafisch in betrekking gesteld met den vlieger Sopwith, die zich er mee belastte het pakje aan boord van het stoomschip te brengen. Om 4 uur steeg hij op met een passagier, die als getuige dienst deed, en duizenden nieuwsgierigen volgden den vlieger die over de stad heen naar zee vloog. Hij bereikte spoedig de stoomboot, vloog er in kringen omheen en liet een wit pakje op het dek vallen. Een oogenblik volgde de vlieger het schip, toen wendde hij zich, met een sierlijken boog naar de kust en landde spoedig daarop op de vliegplaats. De millionnair heeft dus zijn sokken en tandenborstel gekregen, maar hij zal ze duur mogen betalen!

IJzeren zenuwen.

Een rijk veehandelaar uit Missouri, de heer Mc. Kittrick, heeft ter gelegenheid van een spoorwegongeluk bij St. Louis getoond zenuwen van buitengewone sterkte te bezitten.

Mc. Kittrick was bij het ongeluk onder een locomotief geraakt, zoodat een rad even onder de knie op zijn been stond. Toen men hem te hulp kwam zei hij heel kalm, „Als u de locomotief terug kunt duwen, heb ik misschien nog eenige dagen te leven." De passagiers trachtten te vergeefs, de locomotief in beweging te brengen. Spoedig daarna begon er heete stoom in de nabijheid te komen. Toen de hitte onverdragelijk werd, riep de veefokker een der passagiers bij zich en zeide: „Hier vriend, ik zie dat u een toog aan heeft, en ik wil uw zenuwen eens op de proef stellen. Neemt u dit mes en snijdt u het been bij de knie af. We zullen dezen vervloekten stoom eens toonen, dat er nog leven in den ouden kerel steekt. De geestelijke begon de voor hem ongewone operatie. Het mes was stomp en de spieren van den ouden veefokker waren taai. Toen deze bijna flauw viel, bood een dame hem cognac aan. Mc. Kittrick zeide: „Ik heb sedert vijf jaren geen sterke dranken met de lippen aangeraakt, maar vandaag wil ik een paar druppels nemen. Houd niet op met zagen pastoor, of ik ga dood." Toen de laatste pees was doorgesneden, zakte de pastoor flauw in elkaar. De dappere Mc. Kittrick werd in het hospitaal van St. Louis gebracht, waar hij eenige uren later stierf.

Een geschiedenis van de telefoon.

Zooals men weet, is de Amerikaan Graham Bell de eigenlijke uitvinder

bouw natuurlijk meer geschikt dan de vrouwelijke, en het is aan te bevelen om eerstgenoemde, zoodra ze eenige weken oud zijn, te castreeren. Zij kunnen 5 à 6 jaar dienst doen, om dan altijd nog eene zekere waarde als slachtdier te blijven houden.

Waar het nu vaststaat, dat dáár, waar de geit als trekdier is ingevoerd, de hondekar bijna geheel verdwenen is, en waar zij, als melkgeefster voor den minderen man een der meest nuttige huisdieren is, daar is het werkelijk van groot economisch belang, om door doelmatige en zorgvuldige teeltkeus verbetering in het ras te brengen.

STROOHOEDEN-INDUSTRIE.

Werkelijk, wij gaan vooruit. Lang gen tijd ging het een slakkengangetje. Nu gaat het met sprongen, al zijn het nog wel geen reuzensprongen. Menschen die eerst tevreden waren f 0.25 voor een hoed te maken, hebben zich op accurater werk gaan toeleggen, en krijgen nu grif f 0.45, f 0.75, tot f 0.90 en meer voor één hoed. Zoo neemt het aantal fijnvlechtsters steeds meer en meer toe. De cursussen, nu over het geheele eiland verspreid, beginnen reeds vruchten af te werpen, al zijn de resultaten natuurlijk nog niet overal even groot. Het stadsgedeelte van zelf spant onder dit opzicht de kroon.

Ziet men de statistieken in van den laatsten tijd, dan valt niet meer te ontkennen, welk een allereerste plaats de produkten onzer volks-industrie innemen onder de uitvoerartikelen.

Nu reeds bestaat er alle hoop, dat de uitvoer van stroohoeden, dit jaar het dubbele van het vorige jaar zal bedragen, en ten naastenbij een bedrag van f 400.000 zal vertegenwoordigen.

Onze industrie gaat vooruit en brengt alom welvaart. Meer dan ooit blijkt dat in deze dagen. Daar heerscht over het geheele eiland gebrek aan water. In den loop van het jaar heeft het maar zeer weinig of niet geregend. Het gevolg is geweest, dat nu in de stad verreweg de meeste regenbakken leeg zijn, en in de buitendistricten vele putten droog staan. Ook de maisoogst was dit jaar zoo goed als overal mislukt. Dit alles bij elkaar genomen zou in andere jaren beslist honger en gebrek hebben meegebracht.

Toch hoort men wèl klagen over gebrek aan water. Maar men kan niet zeggen, dat er *nu* onder de bevolking gebrek geleden wordt. Het is een feit, dat deze gelukkige verhouding alleen aan de stroohoedenindustrie te danken is.

Tegenwoordig is 't een ieder er over eens, dat niemand, die hoeden kan vlechten, gebrek meer behoeft te lijden. Als men in den namiddag langs de hoofdwegen, die naar de stad voeren, op wandeling is, kan men bijna geen enkel groepje van buitenlui tegenkomen, waarvan er niet een of meerderen eenige pakken of bosjes vlechtstroo huiswaarts dragen, dat zij bij hun bezoek aan de stad hebben ingekocht. Niet bij dozijnen alleen, maar soms volgeladen karren ontmoet men soms met opgekochte stroohoeden. Overal langs de straten ziet men de meisjes en vrouwen op den drempel of binnenshuis bezig met vlechten.

Te weinig ook is er nog de aandacht op gevestigd, hoe dit jaar, sinds de *Handelsbond* is opgericht, de prijzen der hoeden aanzienlijk gestegen zijn. Vergelijkt men de wekelijksche *Marktberichten* van den laatsten tijd met die van het begin van dit jaar, dan ziet men het groote verschil. Alle nummers van de langste tot de hoogste zijn in waarde toegenomen.

Het logisch gevolg dier hoogere prijzen is natuurlijk, dat de vlechsters beter betaald worden, en niet meer met zoo'n hongerloon worden afgescheept gelijk vroeger. Maar die betere Marktprijzen van den *Handelsbond* beteekenen ook, dat het Curaçaosch fabrikaat een gewild artikel begint te worden op de buitenlandsche markt, m.a.w. dat men in Amerika en in Europa ons produkt noodig heeft, en zoekt en waardeert. Dat alles zijn gunstige en verblijdende verschijnselen, die een nog betere toekomst voorspellen.

Al mogen wij met die verkregen resultaten tevreden zijn, toch moeten wij ons kunnen tot nog hoogere spanning opvoeren. Wij kunnen nog niet zeggen, dat onze industrie voldoende en onwrikbaar gegrondvest is, reeds op eigen beenen kan staan, geen steun of voorlichting meer noodig heeft. Het tegenwoordige systeem van leiding, en instructie, van populariseering moet eerst nog verscheidene jaren doorwerken, vooraleer die industrie aan zich zelven kan worden, overgelaten. Eigenlijk zal zij nooit aan haar lot mogen overgelaten worden, zonder groot ja zeker gevaar te loopen weer te vervallen en achteruit te gaan.

Wij zijn nu zoovèr gevorderd, dat wij zonder dwalen kunnen getuigen op den goeden weg en in de goede richting naar het zekere doel te gaan.

Daar is nu leiding. Wij hebben nu een *Handelsbond*. — Curaçao is een centrum geworden van hoedenindustrie

Maar niet eerder mogen wij rusten vooraleer ons eiland ook *de wereldmarkt* geworden is voor het artikel stroohoeden.

CURAÇAO VOORUIT ! ! !

* * *

Een nieuwe stap tot verbetering en vooruitgang voor ons fabrikaat is de aanschaffing van een hoedenpers voor den vlechtcursus van Pietermaai.

Deze week is een week van nieuw succès geweest voor den Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ. Wat de bezoekers daar Dinsdag gezien hebben, overtrof ieders verwachting.

Na lang zoeken, na veel correspondentie is de Heer HENRIQUEZ er eindelijk in geslaagd een deugdelijke machine voor de vlechtschool te verkrijgen, die gezien mag worden, en zeker de meest interessante aanwinst is voor deze leerschool.

Wat eerst met veel moeite en tijdverlies met strijkijzers en dan nog zeer onvolmaakt kon verkregen worden, ziet men nu onberispelijk met een enkele handbeweging in deze pers in minder dan *twee* minuten plaats grijpen.

Stel u een kachel of kookfornuis voor, zooals men gebruikt om 't veevoeder te kooken. Dan hebt ge een voorstelling van 't onderstel dezer pers. In plaats van de kookpot wordt hier het gegoten ijzeren model of vorm van den hoed op het vuur gezet. Spreek nu niet voorbarig van een onpraktische inrichting hier voor onze tropen, want de geheele machine is van binnen met *asbest* bekleed, zoodat geen noemenswaardige warmte naar buiten uitstraalt.

Deze modellen zijn het tegenoverstelde van de bekende houten bollen of vormen. Die bollen zou men de *positieve* vorm kunnen noemen. Het is als een houten hoed van boven op gezien. De bol past in den hoed.

De modellen voor deze pers zou men de *negatieve* vorm kunnen noemen. Het is een ijzeren hoed van binnen in gezien. Hier past de hoed in den bol.

Deze modellen zijn blank gepolijste gegoten ijzeren vormen, waarvan er nu reeds 15 in voorraad zijn, die speciaal voor Curaçao volgens teekening en voorschrift van den Heer HENRIQUEZ gegoten zijn en daarom ook zijn gedeponeerd handelsmerk dragen.

Daar zoo 'n ijzeren model boven den vuurhaard komt te liggen, bereikt het een hoogen warmtegraad. In dezen verwarmden vorm nu wordt de te persen stroohoed gedrukt. Het typische van deze pers is gelegen in het bovengedeelte er van. In deze zwaar gegoten kop der pers is aan de binnenzijde een groote holte, die echter lucht-en waterdicht wordt afgesloten door een vorm van guttapercha, die de gedaante van elken willekeurigen hoed kan aannemen. Door een contra-gewicht opgehouden, daalt dit bovengedeelte (de kop) der pers zonder eenige inspanning en wordt even gemakkelijk een kwart slag omgedraaid en vastgesloten op het onderstuk. De holte in den kop der pers, door die gutta-percha bekleeding afgesloten, wordt nu door een eenvoudig werkende hefboom vol water gepompt, en ook die zelfde hefboom perst het water met een drukking van één tot 30 atmospheeren in diezelfde ruimte, dwingt dus dien gutta-percha wand zich uit te zetten en precies zich heen te sluiten over den stroohoed, die tegelijker tijd door den ijzeren vorm verwarmd wordt. Die geweldige druk van (gewoonlijk) 15 atmospheeren, dat is 15 K.G. op elke vierkante c.M. oppervlakte van den stroohoed, perst elke oneffenheid uit den stroohoed en reeds na 1½ minuut is het geheele werk afgeloopen en kan weer een andere hoed van hetzelfde fatsoen behandeld worden. De hoed ziet er zoo keurig-fijn uit, zoo glad, ook de omgeboorde rand, dat men ter nauwernood kan gelooven nog denzelfden hoed voor oogen te hebben.

De hoed krijgt een geheel ander aanzien. De metamorphose vooral bij de grove, maar met meer zorg afgewerkte, hoeden van 45 tot 90 cts. is zoo verrassend, dat deze soort door deze eenvoudige bewerking zeker het dubbele in waarde stijgt.

Deze machine is dus geen *stoom*pers is. Wel wordt de stroohoed verwarmd. De eigenlijke werking van de pers is uitsluitend *hydraulisch* d.i. zij geschiedt door de drukking van het water. Zijn naam zal dus voortaan zijn: *De hydraulische stroohoedenpers van de vlechtcursus van Pietermaai.*

Het wil ons voorkomen, dat den Heer HENRIQUEZ voor dit nieuw succès iets meer dan een simpel woord van lof toekomt. Deze aanwinst en het succès er nu reeds mee verkregen is aan zijn rusteloos werkenden en zoekenden geest te danken. Alle veroveringen, die onze volksindustrie behaald heeft, zijn onder zijn initatief en zijn leiding, door zijn aanmoediging en volharding verkregen. Hij heeft zich geleidelijk in deze tak van nijverheid ingewerkt, zich technisch ontwikkeld tot hij de deskundige, de vraagbaak is geworden voor deze industrie. Hij heeft getoond ook door zijn organiseerend talent er de leider van te kunnen zijn. Het is meer dan overvloedig bewezen, dat onze industrie aan goede handen en aan een goede leiding is toevertrouwd. Wij zijn overtuigd dat de Heer HENRIQUEZ haar tot nog grooteren bloei zal weten op te voeren. *Excelsior!*

CURAÇAO, VOORUIT !

Cultuur en Indusrie.

In een der bladen van Suriname lazen wij eenigen tijd geleden een artikel onder bovenstaand opschrift, waarin de schrijver zich de vraag stelt, of de kleine landbouw in Suriname wel de noodige bescherming, voorlichting en steun geniet.

De „allereerste kleine landbouwers zijn geëmancipeerden, die na of onder het 10-jarig staatstoezicht, door vlijt en spaarzaamheid een stuk land kochten om voor zich en de hunnen den kost te winnen en een appeltje voor den dorst te bewaren. Daarom legden zij zich met de borst toe op de ontginning en bebouwing van hun grond, waarbij zij niet vergaten cacao en koffie als stapelproducten te verbouwen in navolging van de groote ondernemingen, waaraan zij door contract verbonden waren.

Deze eerstelingen werkten geregeld doch zonder dwang, voorlichting en bescherming, want zij hadden het geregeld werken op de plantages geleerd. Zonder deze menschen met wijze voorlichting en verstandige financiëele hulp bij te staan, liet men hen aan hun lot over, van hen trekkende, wat te trekken viel onder den naam van „akker geld". Men dacht er toen niet aan, die menschen en hun nakomelingen door wijze wetten aan het werk en op hunne grondjes te houden; de districtbesturen trokken hen niet aan, maar hielden hen op bekwamen en eerbiedigen afstand, zoodat hun zedelijk peil van lieverlede is gaan dalen en zij vervreemdden van het Kolon. bestuur. Alleen de Moravische Broeders en de R. K priesters bezochten die menschen in hunne eenzaamheid; en het is aan deze wakkere mannen te danken, dat die kleine landbouwers niet tot den natuurstaat zijn teruggekeerd.

In dien toestand werden die verlaten kleine landbouwers door den plotseling ingevoerden „Leerplicht" bij de onderwijsverordening van 1878 verrast. Van dezen leerplicht werd hen alleen gezegd, dat zij gestraft zouden worden, zoo zij hunne kinderen niet ter school zonden, en toch er was geen school in de nabijheid.

Vreezende voor straf en gehoorzaam aan de wet, zonden die onnoozelen hunne kinderen in de stad op kost bij een familielid, zelfs een verre, bij een bekende, zelfs bij een onbekende."

In dien zelfden tijd, zoo gaat de schrijver voort, werd de goudindustrie in het leven geroepen, waardoor een trek ontstond naar de stad en van daar naar de goudvelden en van den anderen kant de plantages en grondjes ontvolkt werden.

„Niet lettende op dezen toestand— zoo heet het dan verder— ging het Gouvernement ertoe over, domeingrond in pacht uit te geven ter uitoefening van den kleinen landbouw, doch het vergat daarbij niet een hoog pachtgeld van f 10.— per H.A. te vragen en wel reeds van het 1e jaar af. Dit pachtgeld is vaak aanleiding geweest en is het nog, dat voorheen noeste kleine landbouwers of landbouwsters thans uit hun met hun bloed ontgonnen terreinen zijn gezet, daar zij het verschuldigde pachtgeld niet hadden of hebben betaald, zoodat zij thans met wrok in hun hart rondloopen en wel werkeloos.

Dit intrekken van pacht zien wij nog heden gebeuren in alle districten, doch het meest o. i. aan het Pad van Wanica. Wij hebben indertijd reeds een geval daarvan behandeld.

Trots dit alles is tóch niet te ontkennen, dat het Bestuur veel doet voor den kleinen landbouw, maar tot een blijvend resultaat komt het niet, want het is machteloos.

Het lamenteeren met of zonder reden door de bevolking kan en zal geene verandering brengen in den huidigen toestand, doch het aanpakken wel."

Ingezonden stukken.

Curaçao, den 11den October, 1911.

Aan den Weled. Geb. Heer Red.
van de „Amigoe di Curaçao",
Alhier,

Weled. Geb. Heer.

Daar het mogelijk is, dat U ook een Circulaire, onderteekend door den President en den Secretaris van het „ELIAS S. L. MADURO FONDS" ter hand is gesteld, als bericht aan de plaatselijke pers, ben ik zoo vrij U billijkheidshalve plaatsruimte in Uw veelgelezen blad voor nevensgaanden brief te vragen.

Mochten er eenige onkosten bij het publiceeren van mijn brief verbonden zijn, ben ik steeds bereid om die te vergoeden.

U bij voorbaat mijn besten dank zeggende voor uw welwillendheid, blijf ik,

Met de meeste hoogachting,
Uw D.
JACOB JESURUN.
De Penningmeester.

---

van de telefoon. Maar wat men minder weet zijn de omstandigheden, onder welke Graham zijn uitvinding wereldkundig kon maken.

Graham had zijn toestel geëxposeerd op de 100-jaarsche tentoonstelling van Philadelphia, waar niemand zich verwaardigde acht er op te slaan.

Gedurende weken zag men den armen uitvinder, treurig en eenzaam bij de kleine tafel zitten, waarop zijn toestelletje was geplaatst, dat bestemd was om 't gesproken woord over enorme afstanden te doen hooren.

Zelfs de juryleden gingen de wonderbare uitvinding onverschillig voorbij. Maar op zekeren dag ontving de tentoonstelling een keizerlijk bezoek: Dom Pedro, keizer van Brazilië, die zijn vrouw Theresia vergezelde, kwam. De keizer herkende Graham, dien hij gekend had, toen hij in een groot Braziliaansch college natuurkundige les gaf.

De keizer trad op hem toe, drukte hem de hand en wierp een blik op het toestel en Graham haastte zich hem verklaringen te geven aangaande zijn instrument. En terwijl hij zich naar den „overbrenger" boog, bracht de keizer het oor aan den ontvanger.

— Graham, wel... uw instrument spreekt.

— Zeker, Sire, en het zal spreken van Philadelphia tot Buenos-Aires en nog verder.

De bezoekers kwamen toeloopen; men wenschte Graham geluk; de bladen spraken den volgenden dag er over.... de telefoon had de wereld veroverd.

Vlieg-Records.

De „Auto" geeft een overzicht van de thans bestaande vliegrecords, waaraan we het volgende ontleenen:

DUURRECORDS.

Duur.

Vlieger alleen: Fourny te Buc, 1 Sept. 1911, bleef in den lucht 11 uur 1 m. 29 s. achtereen.

Vlieger en een passagier: Amerigo in Duitschland, 11 Dec. 1910, gedurende 3 uur. 19 m. 39⅘ s.

Vlieger en twee passagiers: Gr. White in de Ver. Staten, 30 Oct. 1910. 2 u. 51 m.

Vlieger en drie passagiers: Busson te Bétheny, 10 Maart 1911, 31 min. 23⅕ s.

Vlieger en vier passagiers: Busson te Bétheny, 10 Maart 1911, 17 min. 23⅕ s.

HOOGTE-RECORDS.

Vlieger alleen: Garros te Paramé, 4 Sept 1911, sleeg tot 4 K.M. 250 M. hoogte.

Vlieger en een passagier: de Montalent te Brooklands, 10 Aug. 1911, tot 2 K.M. 250 M. hoog

Vlieger en twee passagiers: Brégnet te Doornik, 17 Aug. 1911, tot 900 M.

GROOTSTE SNELHEID PER UUR.

Vlieger alleen: Nieuport te Châlons, 21 Juni 1911, vloog 133 K.M. 136 M. per uur.

Vlieger met een passagier: Nieuport te Châlons, 6 Maart 1911, legde per uur 103 K.M. 211 M. afstand af.

Vlieger met twee passagiers: Nieuport te Châlons, 9 Maart 1911, per uur 102 K.M. 855.

Vlieger met drie passagiers: Busson te Bétheny, 10 Maart 1911, 96 KM. 308 M.

Vlieger met vier passagiers: Busson te Bétheny, 10 Maart 1911, 87 K.M. 251 M.

AFSTAND-RECORD.

Vlieger alleen: Fourny te Buc, 1 Sept. 1911, legde zonder te dalen een afstand af van 720 K.M.

Vlieger met een passagier: Level te Chartres, 30 Juli 1911, een afstand van 241 K.M. 790 M.

Vlieger met twee passagiers: Nieuport te Châlons, 9 Maart 1911, id. van 110 K.M.

Vlieger met drie passagiers: Busson te Bétheny, 10 Maart 1911, van 50 K.M.

Vlieger met vier passagiers: Busson te Bétheny, 10 Maart 1911, van 25 K.M. 740 M.

De wijze hofnar.

In vroegere tijden hielden koningen en vorsten niet zelden zoogenaamde narren, die door hun vroolijke toeren en grappige gezegden, het hof moesten verlustigen. Ze droegen dus eigenlijk alleen den *naam* van narren (gekken), want in werkelijkheid waren ze dikwijls lang niet dom.

Koning N. gaf aan zijn hofnar een narrenstaf. Hij moest dien zoolang dragen, totdat hij iemand vond, die een nog grooter nar was, dan hij. Dan mocht hij aan dezen den staf overdragen.

Eenige jaren later lag de koning op zijn sterfbed, en zeide tot zijn hofnar, die hem bezocht, dat hij hem ging verlaten.

„En waar is de reis heen?" vroeg de nar.

„Naar een andere wereld" zei de koning.

„Voor hoelang? Voor een maand?"

„Neen".

„Voor een jaar dan?"

„Neen".

„Voor hoelang dan?"

„Voor altijd, voor eeuwig."

„En wat hebt ge gedaan, Sire, om u voor zoo'n groote reis voor te bereiden?"

„Niets".

„Wat niets!" riep de nar uit. „Hoe, ge gaat een eeuwigheid in en ge hebt er u niet op voorbereid! Neen, grooter dwaasheid heb ik nog nooit gezien. Hier is mijn staf. U komt hij toe, want ge zijt een grooter nar dan ik!"

O, aan hoe menigeen zou deze nar thans zijn staf kunnen overgeven, omdat ze even dwaas doen, als deze koning!

Jozef Israels

In het katholieke tijdschrift: *Van Onzen Tijd* schrijft F. Erens „een paar persoonlijke herinneringen" over Jozef Israëls, den wereldberoemden Israëlitischen schilder, die onlangs overleed:

„Alhoewel zich geheel Jood gevoelende, was Israëls tegenover den katholieken godsdienst vol eerbied en bewondering. Hij verstond de kunst voor zichzelven zijn Jodendom te abstraheeren en zich te begeven op het terrein van het algemeen menschelijke. Voor de grootheid van het Pausdom had hij een grooten eerbied en met zijne vrouw en zijn zoon Isaac, die toen nog een kind was, verkreeg hij eens een particuliere audientie bij Pius IX, die zijn hand op het hoofd van het kind legde.

Toen ik, zegt Erens, met hem in Spanje reisde, begeleidde hij mij dikwijls naar den dienst in de Roomsche kerk, waar hij vol aandacht de ceremonie volgde............

ERENS besluit de waardeerende beschouwing over zijn vriend aldus:

„Met Jozef Israëls is van ons land feitelijk de meest beroemde man heengegaan. Er was in de wereld geen Hollander meer bekend dan Jozef Israëls. Het penseel spreekt eene meer algemeen verstaanbare taal dan de klank van het woord, die gebonden is aan taal of dialect. Het gebied der wetenschap is beperkter dan dat van de Kunst. Maar wat is roem tegenover goedheid? en deze laatste eigenschap bezat deze man, zooals geen ander. Het voortdurend zien van schoonheid rondt de menschelijke ziel af tot geleidelijke goedheid, tot liefde. Dit sentiment openbaarde zich in een soort vergevingsgezinde hoogheid, welke hem in zich zelf deed rijzen, geestelijk, hem, den lichamelijk kleinen man, boven zijne omgeving, en eerbied wierp tegen den lichamelijk grooteren, die hem naderde. Zoo is goedheid, welke voortkomt uit innerlijke zieleloutering, uit innerlijke hoogheid, die men alleen bij de diepere intellecten aantreft, en die daarvan het noodzakelijk aanvulsel is. De andere goedheid is alleen zwakheid van gemoed. Het gemoed bij hem was sereen, en moeilijk verzamelden zich wolken in de blauwe tevredenheid van zijn hart. Hij is daardoor een gelukkige geweest, een zeldzaam gelukkig mensch."

Curaçao, den 10den October, 1911.

Aan de Weled. Geb. Heeren,

den Voorzitter en Secretaris van het

„ELIAS S. L. MADURO FONDS,"

Alhier,

Weled. Geb. Heeren,

Ofschoon ik de noodzakelijkheid niet inzie om in de publicatie sub. c. te vermelden, zoo zou ik toch gaarne zien, dat — bij vermelding van sub. c. — er werd bijgevoegd: „omdat hij verschillende contributiën heeft ontvangen met de uitdrukkelijke bepaling den naam der gevers *niet* te vermelden."

Ook de Heer J. H. PERRET GENTIL, een medelid van dezelfde Commissie, heeft in de vergadering van den 3den October j.l. verklaard, dat: „Deze personen wenschen hunne namen *niet* te laten publiceeren," en wat hij gezegd heeft, heeft hij ook onderteekend, want het geteekende deel van zijn lijst is onder mijn berusting en ten allen tijde door het Bestuur en het publiek te bezichtigen.

Tot mijn spijt had ik het te druk en kon ik mijn kantoor niet verlaten, toen de jongen met de circulaire, ter teekening bij mij kwam, daarom was ik zoo vrij door den jongen beleefd te verzoeken of de Voorzitter of de Secretaris even bij mij kon aankomen. 't Bleek, dat ook beiden daartoe verhinderd waren, reden waarom ik U.E.G. schriftelijk mededeel, waarin mijn bezwaar tot publiceering der circulaire bestaat.

Met de meeste hoogachting,

Uw. D.

JACOB JESURUN.

De Penningmeester.

Berichten uit de Kolonie.

Consul.

Een kabelgram deze week door het *Boletin Comercial* gepubliceerd, meldt, dat de Heer S. E. L. MADURO benoemd tot consulair agent van Frankrijk, nu van de regeering van van het Moederland het *exequatur* ontvangen heeft.

Aan den nieuwen thans officieel in functie tredenden consul onze gelukwenschen!

Overleden.

Deze week zijn alhier twee zeer bekende stadgenooten overleden. De Heer J. S. CORSEN, een zeer verdienstelijk musicus, die in der tijd den Heer ULDER opvolgde als Kapelmeester van het muziekcorps der stedelijke schutterij, en jaren lang organist was van de Nederl. Herv. Israel, gemeente, overleed Zondagmorgen op 57 jarigen leeftijd.

De Heer P. H. MAAL, in leven President van de *Curaçaosche-Phosphaat-Maatschappij* „Santa Babara", bereikte den leeftijd van 70 jaren en ontsliep Maandagavond.

Onder zeer vele blijken van deelneming werd hun stoffelijk grafwaarts gedragen.

Aan de resp. families betuigen wij onze hartelijke deelneming.

De nieuwe Tram.

Men is deze week zoover gevorderd, dat de 2 wagons thans gelost, uitgepakt en gemonteerd staan in de remise op het Concordiaplein.

Als de *Belgian* de wagens niet achter aan de Klip, maar eenvoudig aan den Handelskade gelost had, zou heel veel moeite en werk, onkosten en tijdverlies zijn uitgespaard geworden.

Geridderd.

Deze week bracht het *Boletin Comercial* de tijding, dat door Generaal J. V. GOMEZ, President van Veuezuela de Heeren JOHN MONSANTO, Haïti's consul te dezer stede, CAMILLE GABRIEL, eertijds particulier secretaris van ALEXIS NORD, toen president van Haïti, en sinds 2 jaar alhier woonachtig en HENRI SENIOR vereerd zijn met de onderscheiding van de Buste van Bolivar.

Aan allen onzen gelukwenschen!

Examen.

Verleden Zaterdag zijn de jonge dames ANTONIA KOOLMAN en MARIA MARTHA THIJSEN gelukkig geslaagd voor haar examen als Kweekelingen, afgelegd voor den Heer W. C. J. VAN LEEUWEN, schoolopziener. Zij zijn Arubianen en bestemd voor de R. Kath. bijzondere school te Savaneta, aldaar.

Onze gelukwenschen

St. Martin.

Reeds 4 jaar was er op de Begrooting uitgetrokken een bedrag van 8000 gulden voor limoenaanplant.

Eindelijk zal men toch eens beginnen die cultuur ter hand te nemen. De bevolking is zeer optimistisch gestemd aangaande de resultaten; men verwacht dat deze cultuur zeker zal kunnen concurreeren met die te Montserrat.

Reeds is men begonnen met het schoonmaken van gouvernementsgronden, genaamd „*Point Blanche*", grenzend aan de oostzijde der haven. waar ongeveer 20 morgen lands voor dit doel kunnen worden benuttigd. 't Ligt in 't voornemen om 7000 boompjes te planten.

— Mag men de berichten gelooven, dan vraagt de koorts nog vele offers te St. Martin. Gevallen met doodelijken afloop komen voor onder jong en oud. Dank aan de goede zorgen van den ijverigen dokter G. HOPKINGS en de belanglooze toewijding der zusters van het hospitaal, zijn er ook vele herstellingen te boeken.

— De laatste weken is er regen gevallen, zoodat men begonnen is met aanplanten van katoen.

De „Dreadnought".

Deze paketschoener zal a.s. Maandag middag 16 October, via Bonaire naar de Bovenwindsche eilanden vertrekken. Mailsluiting ten half drie.

De „Aeolus".

Donderdag morgen kwam deze Engelsche kruiser IIe. kl. in onze haven binnen, komende van La Guayra. Gisteren morgen werd door den Gouverneur aan den Commandant en de officieren een lunch aangeboden en door dezen met een afternoonthea aan boord beantwoord.

Ongeveer 5 uur verliet het schip onze haven. Doch even buitengaats werd er een sloep buiten boord gezet, die naar onze haven terugroeiden.

Na een half uur oponthoud kon de boot, na den terugkeer dier sloep, weer vertrekken.

Naar het zeggen, was een der leden van de bemanning aan wal achtergebleven en weer aan boord teruggebracht.

Het schip is nu naar Cartagena vertrokken.

Studiereis.

Blijkens de officieele berichten zal de Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ zich voor 6 weken naar Puerto-Rico begeven, om zich in het belang onzer hoedenindustrie aldaar van verschillende aangelegenheden daarmede in verband, op te hoogte te stellen.

Voorspoedige reis en veel succès.

Officieele Berichten.

In den Voogdijraad op Curaçao zijn herbenoemd de heeren W. TER MAAT, tot Voorzitter, J. H. PERRET GENTIL en J. SUTHERLAND, tot leden en H. FORBES SCHOTBORGH, tot secretaris.

Aan den heer B. BORDES, kommies 1ste klasse der belastingen op Curaçao, thans in Nederland, is op zijn verzoek, wegens physieke ongeschiktheid, eervol ontslag uit 's landsdienst verleend.

Aan de brigadier bij de brigade marechaussée alhier, H. J. WESTERHOF, is tot verder herstel van gezondheid, eene maand verlofsverlenging verleend.

Aan den heer L. W. VAN EPS, onderwijzer 1ste klasse aan de Hendrikschool alhier is tot herstel van gezondheid, 14 dagen verlof verleend.

Aan den heer H. J. C. HENRIQUEZ Postdirecteur op Curaçao, is twee maanden verlof verleend, om zich naar Pto. Rico te begeven, ten einde zich aldaar op de hoogte te stellen van de hoedenindustrie in het algemeen en in het bijzonder van de daar gevolgde werkwijze met Latai of Jarai; van de beste wijze, waarop vlechtstroo voor hoeden kan worden verkregen; en, zoo mogelijk, van de wijze, waarop de palmsoorten voor hoedenstroo daar worden verbouwd.

Muziekuitvoering.

De Militaire Kapel zal morgen om 6 uur een muziekuitvoering geven in het Paviljoen „Wilhelmina" op Molenplein Otrabanda.

„De Wraak der Kabouters".

Morgen (Zondag) middag ten 4 uur zal er in de zalen van het St. Thomas College weer een voorstelling plaats hebben van „*de Wraak der Kabouters*", uitsluitend toegankelijk voor *kinderen* en hun begeleiders.

Koninklijk Besluit.

De Staats Cour. meldt:

„Indien een koloniaal landsdienaar of gewezen koloniaal landsdienaar nalatig is in de geregelde voldoening van de hem door den rechter opgelegde uitkeering tot onderhoud aan zijne echtgenoote of tot onderhoud en opvoeding zijner kinderen, kan op de inkomsten, die hij van landswege geniet, korting worden verleend.

De korting wordt niet verleend alvorens de landsdienaar of gewezen landsdienaar, op wiens inkomsten de korting wordt gevraagd, in de gelegenheid is gesteld binnen een behoorlijken termijn schriftelijk zijn bezwaren tegen de aanvraag in te brengen. Verleend zijnde, kan zij te allen tijde gewijzigd of ingetrokken.

De korting zal de helft van de inkomsten niet overschrijden.

De kortingen worden verleend, gewijzigd en ingetrokken in Nederland door den Min. van Koloniën, in Ned.-Indië door den Gouv. Gen. en in Suriname en Curaçao door de Gouverneurs der koloniën."

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 13 October 1911

ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K,G.	„ 0.06½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.70
id. per KG. 2e kw.	„ 0.60
HUIDEN per K.G.	„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.20
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.40
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):	
Kwaliteit No, 1 per dozijn	„ 3.40
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3 52½
„ „ 2 „ „	„ 4.62½
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 4 „ „	„ 6.—
„ „ 5 „ „ (OLA)	„ —
„ „ 6 „ „	„ 912½
„ „ 7 „ „	„ 8—
„ „ 8 „ „ (OLA)	„ —
„ „ 9 „ „	„ 10.50
„ „ 10 „ „ (OLA)	„ 10.50
„ „ 11 „ „	„ 13.20
„ „ 12 „ „ (OLA)	„ —
„ „ 13 „ „	„ 15.—
„ „ 14 „ „ (OLA)	„ —
„ „ 15 „ „	„ 18.—
STROOHOEDEN (latai):	
Kwaliteit X per dozijn	f —
„ XX „ „	„ —
„ XXX „ „	„ —

KLEINE STROOHOEDEN (hipijapa) in kwal. overeenkomende met kwal. No. 1 van ongeveer 25 cM. van kruin af tot rand per doz. f 2.75
van ongeveer 30 cM. van kruin tot rand per doz f 4—

Kabelnieuws.

Marokko.— De onderhandelingen tusschen Frankrijk en Duitschland zijn nog niet afgewikkeld. Elke dag wordt het einde verwacht. Gisteren luidde het bericht, dat het eerste gedeelte van de overeenkomst nog voorloopig zal geheim gehouden worden, tot ook het tweede gedeelte definitief is vastgesteld.

Tripoli. De kwestie tusschen Italië en Turkije over Tripoli zal verder wel in der minne geregeld worden. De wapenstilstand is al gesloten. Italië heeft Tripoli reeds in bezit en zal het wel in bezit houden ook. In Turkije neemt men een vijandige houding aan tegenover Italië. Het ministerie heeft besloten, alle Italiaansche industrieele, financieele instellingen en ook die van onderwijs op Turksch grondgebied te sluiten, en alle italiaansche stoomschepen buit te maken.

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

114 ratten

37 muizen.

Brievenbus.

S.— Uw stuk komt ons voor den Amigoe minder geschikt voor. Het spijt ons U te moeten teleurstellen.

— *Correspondent te Aruba.*

Deze week geen ruimte voor uw correspondentie wegens plaatsgebrek en overvloed aan copie. Geduld tot de volgende week.

Uit de naburige Republieken.

Mexico.

De Heer JOHN BUCHANAN, —een Amerikaan, die gedurende verscheide jaren geheel Latijnsch Amerika, Cuba en de andere eilanden, bereisd heeft, op onderzoek naar solide ondernemingen, om er het geld der Maatschappij, door hem vertegenwoordigd, in te steken, — deze heer is van oordeel dat op den duur Mexico de wereldmarkt zal worden voor de goede soorten tabak.

„Al meer dan 20 jaren lang, zoo zegt hij, rook ik Cuba-sigaren, maar sinds eenigen tijd heb ik opgemerkt, dat de echte Havana-sigaren in kwaliteit achteruitgaan. Die sigaren van 15 of 20 jaar geleden waren de fijnste van de wereld, maar zij staan tegenwoordig ver beneden de gewone soorten van gemiddelden prijs, die in Mexico vervaardigd worden.

„Daar kan niet de minste twijfel meer bestaan, dat Mexico het land zal worden, vanwaar men de beste soorten sigaren zal krijgen. De echte rookers, die een goede tabak weten te onderscheiden, rooken geen Habana-Sigaren meer, sinds zij de sigaren gesavoureerd hebben, gemaakt van tabak, gekweekt langs de tropisch kust van Mexico. Evenmin bestaat er eenige twijfel meer, dat de beroemde streek *Vuelta abajo* op Cuba niet meer die fijne tabak produceert van vroeger. De grond daar is doodgewoon uitgeput, even zeer als die velden uitgeput raken, die lange jaren achtereen door een intense cultuur van koren of mais zijn bewerkt geworden.

Wat men met die gronden moet doen om ze hun vroegere waarde en produktievermogen terug te geven, is nog onopgelost. Het beste schijnt wel, ze eenige jaren achtereen braak te laten liggen. Ik voor mij geloof niet, dat ze nog ooit weer die uitmuntende soort tabak zullen kunnen voortbrengen, die zij 25 jaar lang op de wereldmarkt gebracht hebben.

Sedert 5 jaar is de kwaliteit der Cuba-tabak snel achteruit gegaan en hetgeen vooral sinds 3 of 4 jaar bijzonder is opgevallen.

Venezuela.

De Engelsche spoorwegmaatschappij van de lijn tusschen Puerto Cabello en Valencia heeft zich door bemiddeling van den Britschen gezant te Caracas met een reclamatie gericht tot het Ministerie van Buitenlandsche Zaken van Venezuela. De Minister van Financiën heeft daarop geantwoord, dat deze Maatschappij gelijk elke andere corporatie of individu, die een vordering heeft tegen de Regeering van Venezuela, zich te voegen heeft naar het decreet van het Nationaal Congres van den 4 Juli ll. —. Het is maar de vraag, of Engeland met dat antwoord genoegen zal nemen.

—De President van Venezuela heeft besloten het lager onderwijs van het land op een meer wetenschappelijken, liberalen en degelijken grondslag te gaan organiseeren en daarom is bij besluit van deze week vastgesteld, dat alle kleine schooltjes, die overal in Caracas en in de voornaamste steden verspreid zijn, op te heffen en te vervangen door gouvernementsscholen in groote, ruime, hygienisch ingerichte gebouwen en tevens om ter gelegener tijd ook 't aantal der inrichtingen van onderwijs in al de andere plaatsen geleidelijk en naar behoefte te vermeerderen en uit te breiden, zoodat de dangelegenheid, om onderwijs te ontvangen langzamerhand tot in alle streken van het land zal bestaan.

Uitvoer gedurende het 2de Kwaartal 1911 van:

St St. Eustatius.

Bataten	45500	k.g.	f 1402,
Brandhout	1	M3	„ 3,50
Diversen	31	collis	„ 293,
Ezels	5	stuks	„ 75,
Huiden	63	k.g.	„ 19,
Houtskool	61	vaten	„ 61,
Jams	23475	k.g.	„ 1381,
Katoen (gez.)	21095,5	k.g.	„ 3163,50
Katoenzaad	5764	k.g.	„ 275,
Pompoenen	79	stuks	„ 17,
Runderen	30	stuks	„ 1175,
Rum	48	L.	„ 60,
Schapen	43	stuks	„ 215,
Vellen (geiten)	51	k.g.	„ 76,50
Varkens	2	stuks	„ 8,
Klinkers	1000	stuks	„ 10,
			f 8,184,50

Saba.

Aardappelen	11165	k.g.	f 1196,75
Bier	36	L.	„ 13,50
Geiten	1	stuks	„ 4,
Geitevellen	7	k.g.	„ 6,
Groenten	1	kist	„ 0,75
Kantwerk	801	pakjes	„ 2408,
Katoen (ongez.)	175	k.g.	„ 25,
Paarden	2	stuks	„ 175,
Runderen	2	stuks	„ 70,
Schapen	2	stuks	„ 9,
Sjalotten	70	k.g.	„ 6,25
Uien	9065	k.g.	„ 1006,
Varkens	6	stuks	„ 28,
			f 3,947,25

Buitenland.

ITALIE.

De Etna.

De uitbarsting van den Etna wordt meer en meer een bron van ernstige ongerustheid voor de bewoners der omliggende streken.

De snelheid van den lavastroom, die in den beginnen slechts ten naastebij kon worden geschat, wordt thans op drie kilometers per dag vastgesteld. Het voorste gedeelte van den stroom, dat meer dan vijfhonderd meter breed is, strekt zich uit in een kromme lijn en heeft een aanzienlijke hoogte.

Wij zeiden reeds welk een schade de stroom van lava veroorzaakte. De witgloeiende massa vernielt dagelijks de prachtige wijngaarden, wouden, olijfplantages en de heerlijke villa's in de nabijheid. De spoorlijnen rond den Etna zijn bijna door den stroom bedekt en de voornaamste verbindingen met de provincie is tusschen Linguaglossa en Randazzo totaal afgesneden.

Maar dan honderd nieuw geopende kraters, spuwen dichte wolken van zwarten rook uit, waardoor van den zonneschijn bijna niets meer te bespeuren is. Donderende ontploffingen volgen elkaar snel op, een regen van asch valt overal neer.

Professor. Guzzanti, de directeur van het observatorium, verklaarde, dat de betrekkelijke kalmte van de seismografische instrumenten bewijst, dat de vulkaan zeer heftig werkt.

Men vreest, dat, als de lavastroom de rivier Alcantara bereikt, zich een dam zal vormen, in welk geval de stad Francavilla van overstroomingen te lijden zal hebben.

DUITSCHLAND.

Met ijzeren vuist en met allerlei middelen heeft de Pruisische regeering jarenlang reeds gewerkt aan de germaniseering der Polen.

De resultaten van die *Polen-Politiek* zijn echter omgekeerd evenredig aan de maatregelen door de regeering genomen.

Het is, alsof in het Poolsche ras de geest nog nawerkt van zijn groote nationale helden, van een Johan Sobiëski of een Stanislaus Leszesynski. Taai en krachtig als de bremstruik die langs de mulle wegen van het landschap bloeit, geeft het dappere Polenvolk den zwaren strijd niet op. Ondanks een stelselmatige onderdrukking en voortdurende achteruitzetting, wint het nog steeds in aantal zoowel als in welvaart.

En die anti-Poolsche regeeringsmaatregelen zijn waarlijk niet gering!

Niet minder dan drie- á vierhonderd Duitsche dorpen zijn in het Oosten ontstaan, doordat de regeering aan Duitsche boerengezinnen de noodige middelen en ondersteuning verschafte, zich in de Poolsche gewesten neder te zetten om zoo een tegenwicht te vormen met de aloude bevolking.

Moeiten nog kosten hebben de Pruisische autoriteiten ontzien, om hun germaniseeringe-ideaal verwezenlijkt te zien, een ideaal dat reeds 750 millioen mark aan den staat heeft gekost.

Die kolonisatie-politiek ging gepaard met achteruitzetting der Katholieken, want zoo redeneerden de heeren te Berlijn; de Polen zijn katholiek, en wanneer we nu nog meerdere katholieke gezinnen in het land halen, dan zullen deze de zaak toch niet verbeteren. De redeneering gaat echter niet op, want de ondervinding heeft genoegzaam bewezen, dat de emigreerende Duitsche katholieke boer vóór alles Duitscher blijft, ook in Polen.

Niettegenstaande het feit echter, dat er werkelijk een aantal bloeiende Duitsche dorpen in de Oostmark zijn ontstaan, zij de verwachte politieke gevolgen totaal uitgebleven.

Een groote teleurstelling voor de Pruisische regeering is ook de vermeerdering van den Poolschen invloed in de steden. Eertijds waren daar handel en bedrijf geheel in handen der Duitschers, die zich thans echter steeds meer en meer door de de Polen zien verdrongen.

Een paar cijfers.

De stad Santomischel telde in 1885 nog 55 Duitsche handwerksbazen, een getal dat in 1905 tot 18 geslonken was.

En dat niettegenstaande nog honderduizenden Polen naar Saksen en Westfalen trekken om er hun brood te verdienen!

Dat ondanks al de geldelijke offers de resultaten voor de regeering zoo poover zijn, danken de Polen voor een deel aan de Pruisische schoolpolitiek. Sedert de laatste veertig jaren toch is op de scholen geen woord Poolsch meer geleerd.

De gevolgen bleven niet uit.

Terwijl de Polen hun taal met zorg bewaren zoozeer zelfs, dat de Poolsche letterkunde tot nieuwen bloei geraakte, verstaan de meeste Duitsche ambachtsbazen en kooplieden geen woord Poolsch meer, zoodat ze ter wille van hun bedrijf Poolsch personeel in dienst moeten nemen. Geen wonder derhalve, dat het Duitsche element ook in de steden, in de verdrukking komt.

Met die economische ontwikkeling van het Polendom gaat hand aan hand zijn politiek ontwaken.

In 1884 werden 203.000 stemmen op Poolsche candidaten uitgebracht, in 1907 bijna een half millioen.

Geprikkeld door de Pruisische regeeringsmaatregelen zijn de Polen ontwaakt en terwijl eerst de Duitsche boer in goede verstandhouding met zijn Poolschen beroepsgenoot leefde, heeft het drijven der Al-Duitschers die harmonie verstoord.

De regeering laat zich echter door het uitblijven van eenig noemenswaardig succes niet afschrikken en zet den germaniseeringsstrijd onvermoeid voort.- Doch. zooals we boven reeds opmerkten, de Polen zijn taai en in hun steeds groeiende en bloeiende taal bezitten zij een wapen, dat hen met moed en vertrouwen op de toekomst bezielt.

ENGELAND.

De groote staking, die eenige weken geleden als een geweldige onweersbui over *Engeland* was losgebroken, heeft plotseling de oogen van het Engelsche volk geopend voor een gevaar, waarvan men vóór die oproerige beweging nauwelijks het bestaan vermoed had. Dat gevaar is het socialisme.

Een twintig jaar geleden kon met volle gerustheid worden gezegd, dat de meerderheid der Engelsche arbeiders niet socialistisch was en ook thans is dat nog niet het geval; onbetwistbaar is echter, dat de roode partij jammer genoeg ook in Engeland terrein heeft gewonnen.

Daarvan hebben de stakingen een duidelijk bewijs geleverd. Deze waren veel meer het werk van socialistische opruiers dan van de eigenlijke vertegenwoordigers der *trades-unions*. De afgevaardigden der arbeiderspartij waren dan ook geheel verrast door de snelheid en den omvang der beweging, evenals trouwens de unionisten en liberalen.

Trouwens een der leiders van de arbeiderspartij heeft zelf verklaard, dat de beweging zoowel buiten als tegen zijn partij heeft plaats gegrepen.

Die feiten geven te denken. Zij wijzen er op, hoe de Engelsche arbeiders-organisaties aan den vooravond staan van een verandering, maar een verandering, die hen in meer of minder tijd tot een machtig werktuig in handen der socialisten maakt.

Wel is waar vormen de socialisten gelukkig, nog slechts een minderheid, maar die minderheid is zoo goed gedisciplineerd, dat zij een voortdurend gevaar oplevert voor de eigenlijke werklieden-partij, die meer en meer naar het roode vaandel wordt gedreven. Oorspronkelijk waren de trade-unions louter vakvereenigingen; de vertegenwoordigers, die zij naar parlement afvaardigden, hielden zich dan ook veel meer bezig met de vraagstukken die speciaal voor de werklieden van belang waren, dat met de politiek in het algemeen.

Dit verandert thans meer en meer; een nieuwe beweging is sedert eenige jaren onder de werklieden ontstaan, waarvan het doel is een krachtige politieke organisatie te krijgen.

En daarmee heeft het socialistische element zijn intrede gedaan in het Lagerhuis. De aanvoerders der socialistische partij hebben niets onbeproefd gelaten om hun beginselen in de nieuwe fractie van het trade-unionisme te doen zegevieren en, niettegenstaande zij thans nog in de minderheid zijn, is hun invloed bij de besturen der werklieden-syndicaten al zeer groot.

Dit verklaart ook de felheid en het karakter van de stakingsbeweging. Streefden de arbeiders naar lotsverbetering en wegruiming van misstanden, de aanvoerders zagen in de staking een machtig propagandamiddel voor de socialistiche partij.

Die socialistische beweging heeft intusschen de oogen van het Engelsche volk plotseling geopend voor een groot gevaar, dat voordurend den binnenlandschen vrede bedreigt.

Doch nog een andere les valt uit die socialistische stakingsbeweging te trekken: in de neutrale vakvereenigingen vindt het sociallisme een vruchtbaren boden voor de ontwikkeling zijner verderfelijke ideeën en het zijn alleen de christelijke organisaties, die met succes een dam kunnen opwerpen tegen den steeds wassenden rooden vloed, die ook de Engelsche arbeiderswereld dreigt te overweldigen.

HAVEN-NIEUWS.
VAN 7 OCT. – 21 OCT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Philadelphia	H Highborn	10 Oct.	La Guayra	11 Oct	New-York
Zulia	S S Morris	14 „	New-York	14 „	Maracaibo
Zulia	„	19 „	Maracaibo	19 „	New-York
Caracas	Furst	19 „	New-York	19 „	La Guayra
Merida	A. Johanson	11 „	Maracaibo	11 „	La Guayra
Merida	„	16 „	Maracaibo	16 „	La Guayra
Merida	„	18 „	La Guayra	20 „	Maracaibo
Pr. Fr. Hendrik	J. v. d. Borden	11 „	New-York	13 „	Amsterdam
Prins Maurits	H J v d Goot	14 „	Amsterdam	15 „	New-York
Pr. Willem III	C v Baaren	22 „	New-York	28 „	Amsterdam
D'Estrées	Prouhet	4 Oct.	Pto. Rico	7 Oct.	Trinidad
Belgian	Williams	7 „	Liverpool	9 „	Santa Marta
Mecklenburg	C Bath	8 „	Pto. Colombia	10 „	Hamburg
Calabria	R Hollash	11 „	Hamburg	11 „	Pto Colombia
Aeolus	A C Hotham	12 „	Pto. Cabello	13 „	Colón
Student	Richards	15 „	Liverpool	15 „	Galvetston
Manuel Calvo	J Bonet	16 „	Colón	16 „	Barcelona
Syria	R Rauschenplat	16 „	St. Thomas	18 „	Hamburg

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Hirondelle H	7 Oct.	Maracaibo	*Margarita C*	7 Oct.	Aruba
Estr del Mar V	8 „	Guanta	*J. Blackwood I*	7 „	Barbados
Yane V	8 „	Maracaibo	*Hungaria H*	7 „	Bonaire
Betorine V	12 „	Bonaire	*Diana V*	7 „	Maracaibo
Priscilla H	12 „	Cartagena	*Estr del Mar V*	7 „	Guanta
Dreadnought H	12 „	Isl Barlov.	*La Preferida H*	13 „	Maracaibo
Virginia D	12 „	S. Domingo	*Gypsom Empr.*	10 „	New-York
Hungaria H	12 „	Bonaire	*Juan Luis H*	12 „	Aruba
Maria H	14 „	Maracaibo	*Hirondelle H*	18 „	Maracaibo
			Priscilla H	18 „	Barbados

8 Oct. is het **S. S. PRINSES JULIANA** naar Aruba vertrokken en 12 Oct. vandaar teruggekeerd. **N. B.** De dienst der **VELOCE** in de maand October vervalt.

ADVERTENTIES.

Bekendmaking.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar en Beleenbank* van 2 Maart 1910 t|m 31 Augustus 1910, onder No. 1427 **C** t m N. 9668 **C**, zal plaats hebben op Donderdag den 19 October a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 16 Oct 1911.

De Voorzitter,

A. JESURUN.

VERLOOFD

De heer Jac. F. Haagen

EN

Mej. Elisab. Anslyn Simmons

St. Martin N. G., den 4den Oct. 1911.

EENIGE KENNISGEVING.

Drukker:

B. L. BOGAERS.